

همیشه برای

فرهنگ شهر

پیشنهادهایی برای تلاقی ماه رمضان و عید نوروز در گفت‌وگو با حجت‌الاسلام محمد مهدی ماندگاری

ماه رمضان فرصت خدمت به مردم است

ماه رمضان یکی از پر برکت‌ترین ماه‌های مسلمانان است که خداوند در این‌ماه بسه بندگان خود برکت و

روزی فراوان می‌دهد. امسال این ماه با آغاز سال جدید و ایام تعطیلات نوروزی مقارن شده است. این تقارن فرصت ویژه‌ای است که آداب و سنن نوروز و ماه رمضان را باهم پیوند بزنیم و روزهای پر خاتره بسازیم. اتفاقاً این ایام تعطیل برای

گفت‌وگو

التاب عباسیان

روزنامهنگار

دو روز تا شروع ماه

مبارک رمضان زمان داریم، شما چه توصیه‌ای در این فرصت‌های باقی‌مانده ماه شعبان دارید؟

توصیه اولیای خداست که روزها و ساعات پایانی ماه شعبان به دعا و صدقه دادن و استغفار و حتی پیشواز ماه رمضان سپری شود. روایات زیادی داریم برای پیشواز ماه رمضان که برخی ۲ ماه رجب و شعبان را به پیشواز می‌روند؛ برخی روزهای پایانی ماه شعبان که در هر صورت بهتر است صلوات هر روز شعبانیه و مناجات شعبانیه و طلب استغفار برای خودمان و آبا و اجدادمان و برای نسل مان و دعا برای همه بخواهیم تا خداوند توفیق ورود به این ماه زریا را به همه ما عنایت کند.

امسال حدود نیمی از ماه مبارک رمضان با تعطیلات ایام نوروزی مقارن شده است چگونه می‌توان از این همزمانی بهره برد؟ توصیه‌ای برای این همزمانی دارید؟
پیشاپیش حلول ماه مبارک رمضان را تبریک عرض می‌کنم. آرزوی موفقیت در عبادات، خدمت و کسب معرفت برای همه عزیزان دارم. ماه رمضان آدابی دارد که باید رعایت شود و برای همین است که انسان در رجب و شعبان تمرین می‌کند تا وارد ماه رمضان شود. پاک‌ی و دور بودن از الودگی‌ها بالاترین عمل در رمضان است. ماه رمضان ماه استثنایی است. کارندان عیدی را خیلی دوست دارند. بچه‌ها هم عید را دوست دارند. عیدی می‌گیرند. ماه رمضان هم عید اولیای خداست. اگر اینقدر حجاب دور خودمان درست نکرده باشیم این را می‌فهمیم. کسی که می‌خواهد سر سفره‌ای برود که غذاهای رنگینی در آن سفره هست، اما به دندانش آمیول زده است. هرچه می‌گویند؛ چقدر این تشری خوشمزه است. چه سالاد خوشمزه‌ای است! می‌گوید: «من متوجه نمی‌شوم.» اشکال برای غذا نیست، اشکال برای خود آن فرد است. خدا نکند در ماه رمضان آنقدر حجاب‌های مادی جلوی ما را گرفته باشد، که نفهمیم رمضان چه خیر است. حتی گاهی آرزوی می‌کنیم زودتر تمام شود.

پیغمبر خدا فرمودند: اگر بندگان خدا بداندند، ماه رمضان چه خیر است، خوایان عبادت است. نفس کشیدن ثواب سبحان‌الله دارد. دعاهاپتان مستجاب می‌شود. شیطان دست و پالش بسته است. اینها امتیازات ماه رمضان است. ماهی است که خدا اینقدر چند برابر حساب می‌کند که در فکر ما هم نمی‌گنجد. ببایم در ماه رمضان یک مقدار لقمه‌مان را، کلام‌مان را مراقبت کنیم، گناه نکنیم. خدا وعده داده که هر کس گناه نکند، جبران مایقی با من است.

به‌نظر شما در این شرایط اقتصادی، چطور می‌توانیم از ثواب افطاری دادن به‌ویژه در ایام نوروز بهره ببریم؟

البته که مساه رمضان یکی از بهترین فرصت‌ها برای

خدمت به مردم در قالب افطاری دادن است. سؤال مطرح می‌شود که در شرایط اقتصادی کنونی جامعه افطاری دادن سخت شده است. ببینید در روایت‌ها داریم شما می‌توانید افطاری دهید ولو به اندازه خرما. اتفاقاً شاید در این ماه مبارک رمضان به‌خاطر گرانی‌ها توفیق شود تا ما کمی از تجملات، تشریفات و اسراف‌ها در افطاری‌ها کمتر کنیم. دید و بازدیدهای عید باشد اما افطاری‌های ساده با نان، پنیر، خرما و سوپ و غذای ساده برگزار کنیم. مهم این است که اقوام دور هم جمع شده و صله رحمی انجام شود و از ثواب صله‌رحم و افطاری و در جمع بودن و دعا کردن و احوال‌هم را برسیدن بهره ببریم. چه بسا در این افطاری‌ها یک دعا

دید و بازدیدهای عید باشد اما افطاری‌های ساده با نان، پنیر، خرما و سوپ و غذای ساده برگزار کنیم. مهم این است که اقوام دور هم جمع شده و صله رحمی انجام شود و از ثواب صله‌رحم و افطاری و در جمع بودن و دعا کردن و احوال‌هم را برسیدن بهره ببریم. چه بسا در این افطاری‌ها یک دعا مستجاب شده و تبدیل شود به تعاونوا علی البر و التقوی

مستجاب‌شده و تبدیل شود به تعاونوا علی البر و التقوی. در این افطاری‌ها کمک کنیم گره‌های همدیگر را باز کنیم. در این افطاری‌ها با هم یک داعی، مناجاتی یا حدیثی بخوانیم و کسب معرفت شود. این مجالس ساده دید و بازدید و افطاری می‌تواند تبدیل به جلسات کسب معرفت، دعا و حل مشکلات و صله رحم و... شود. لذا کوتاهی نکنیم حالا که بهار قرآن با بهار طبیعت تقارن پیدا کرده است از این فرصت حداکثر استفاده را ببریم.

حال امسال عید با این شرایط اگر کسی خواست مسافرت برود شما چه توصیه‌ای به این افراد دارید؟

بی‌شک مردم عزیز ما آنقدر فهم و شعور دارند که اگر هم مسافرت رفتند و چون برای مسافر روز خوردن جایز است حتما حرمت ماه رمضان را نگه می‌دارند. در همین زمینه خدمت خوانندگان عزیز این روزنامه مثال زیبایی را عرض می‌کنم. یک بنده خدایی با اشتیاق مشغول خوردن غذا بود که متوجه شد یک مویی در غذای اوست. گفت من دیگر این غذا را نمی‌خورم. گفتند به‌خاطر چه؟ گفت خب یک تار مو داخل آن بود. گفتند خب آن مو را بردار و کنار بگذار. چیز خاصی که

نیست. گفت نه همین یک تار مو، حال من را نسبت به کل این غذا خراب کرده است. حالا شما ببینید اگر یک تار مو در غذا حال فرد را خراب می‌کند، یک تار موی شما هم از روسری شما بیرون باشد شاید حال ملائک را خراب کند. چون این یک مو نیست نافرمانی خداست. شما وقتی یک مو داخل غذا می‌بینید میل و اشتیایتان به هم می‌خورد. وقتی حتی خیلی کوچک معصیت و گناه می‌کنیم خدا را نافرمانی کرده‌ایم، یک آب خوردن از یک لقمه غذا خوردن به‌صورت علنی در ماه رمضان، یک لقمه غذا خوردن نیست، نافرمانی خداست و خدا و دین را کوچک کرده‌ایم. یقیناً و خدا را شکر موهظمان ما آنقدر فمیده هستند که اگر عذری داشته باشند یا بیمار یا مسافر باشند، حتما حرمت این ماه را حفظ می‌کنند و در جایی چیزی می‌خورند که جلوی دیگران نباشد.

ممکن بود پیش‌تر برخی افراد به علت حضور در محل کار شرایط روزهداری نداشته‌اند یا سخت‌روزه می‌گرفتند که این تقارن یک فرصت ویژه برای روزهداری است. اینطور نیست؟
سؤال خوبی مطرح کردید. بعضی به‌خاطر شرایط کاری شاید در محیط کار روزه گرفتن برای آنها سخت بود ولی امسال که ماه رمضان با ایام تعطیلات نوروزی همزمان شده، فکر می‌کنم تمرین خوبی است که عزیزان روزه هایشان را بیش از پیش مراقبت کنند. ضمن اینکه در هوای خوب بهار، هم بیشتر لذت‌ظاهری و هم لذت معنوی روزهداری را بچشند. تمرین خوبی برای بندگی خدا و خودسازی و مقابله با خواهش‌های نفسانی است و باید از این فرصت‌ها استفاده لازم را ببریم که فرصت‌ها زودگذر است.

روزه‌داران هم شرایط بهتری برای تجربه روزهداری در ایام تعطیل دارند. در این شرایط که تهاجم فرهنگی ذهن نوجوان‌ها و جوان‌های ما تحت تأثیر قرار داده، بی‌شک این ایام فرصت خوبی برای خودسازی جمعی در خانواده است. در این زمینه بیشتر توضیح می‌فرمایید.

دختر خانم‌ها و آقا پسرایه که امسال تجربه اول روزه گرفتن دارند، بی‌شک مورد پذیراش خاص حضرت تعالی قرار می‌گیرند؛ هم خودشان بر روزه‌داری مراقبت کنند و روزها بیشتر استراحت کرده و شب‌ها به مطالعه دید و بازدید و تماشای تلویزیون مشغول شوند. اطرافیان به‌ویژه پدران و مادران هم باید این عزیزان نو روزه‌دار را مورد تشویق قرار دهند؛ به برکت اینکه پهن کرده است، هدیه‌ای برای این عزیزان تهیه کنید. به آنها روحیه بدهید، مسأله‌ها را نشان کرده و غذاهای مقوی به آنها بدهید. فرصت برای استراحت بیشتر آنها فراهم کنید. زمان افطار از آنها بخواهید چون روزه اولی هستند حتما برای خانواده و همه مومنین و برای فرج امام‌مان (عج) و همچنین بسرای پیروزی رزمندگان اسلام دعا کنند.

به‌نظر تان مسئولان برای افزایش بهره‌مندی مردم از تقارن این ایام مبارک چه اقداماتی می‌توانند داشته باشند؟ شما چه پیشنهادهایی دارید؟

حتما مسئولان بزرگوار کی عرق دینی دارند و در نظام جمهوری اسلامی خدمت می‌کنند باید تمام تلاش، فکر و ذکرشان این باشد که این بستر را برای بندگی خدا آماده کنند. صدا و سیما، ادارات و وزارتخانه‌ها حتما برنامه‌ریزی را به‌گونه‌ای انجام می‌دهند تا مردم عزیز بتوانند در این ایام و شروع فصل بهار از روزه‌های خودشان مراقبت کنند. به‌ویژه سازمان صداوسیما می‌تواند برای احیای سنت شب‌های ماه مبارک رمضان، هم برنامه‌های معارفی، مناجات و هم برنامه‌های متنوع و خانوادگی بخش کنند تا مردم بتوانند روزها از تعطیلات و شب‌ها از برنامه‌های متنوع استفاده کنند و از ثواب بیداری شب‌های ماه رمضان بهره ببرند.

خدا نکند در ماه رمضان آنقدر حجاب‌های مادی جلوی ما را گرفته باشد که نفهمیم رمضان چه خبر است. حتی گاهی آرزوی می‌کنیم زودتر تمام شود

معرفی کتاب

موسیقی رمضان در ایران

«کتاب موسیقی رمضان در ایران» نوشته هوشنگ جاوید، به بررسی و تحقیق در مورد نغمه‌هایی آشنا در خاطرات نوجندان دور ایرانیان می‌پردازد. آواها و نغمه‌های سحرخوانان، سال‌ها زینت بخش شب‌های رمضان بوده و این شب‌ها را تبدیل به یکی از خاطر‌مانگیزترین شب‌های سال کرده‌است. بخش‌بندی کتاب بسیار دقیق صورت‌گرفته و در هر بخش جزئیات مربوط به هر مراسم به دقت ذکر شده‌است. این کتاب از سوی انتشارات سوره‌مهر منتشر شده‌است.

زن آقا

کتاب «زن آقا» نوشته زهرا کاردانی، خاطرات سفر، حضور و زندگی با یک طلبه جوان در نخستین سفر تبلیغی در ماه رمضان است. زن و شوهری طلبه همراه با فرزندانشان برای ایام ماه مبارک رمضان به نقطه‌ای در جنوب ایران سفر می‌کنند. در این سفر علاوه بر مهربانی و مهمان‌نوازی مردم تجربه رمضان خود و رفتارمان را بررسی کردیم

سبکی و پاک‌ی را حس کنیم. کتاب «زن آقا» نوشته زهرا کاردانی، خاطرات سفر، حضور و زندگی با یک طلبه جوان در نخستین سفر تبلیغی در ماه رمضان است.

مهر منتشر شده، روایتی صادقانه و بی‌الایش از روزهای عید نوروز است که جای اینکه سفرهای درون شهری را تجربه کنیم. از این طرف شهر به آن طرف شهر برویم و با بسیاری از خانواده‌های گردشگری شهر و استانی که سکونت داریم آشنا نیستند. متأسفانه برای اغلب ما عادت شده تا صحبت از مسافرت می‌شود گمان می‌کنیم حتما باید ماشین روشن کنیم و به شهرهای شمالی، جنوبی، کیش و دریا... و در کل به جایی دور سفر کنیم. بهتر است در این ایام عصرها همراه با چند خانواده از دوستان و اقوام جمع شویم و از مناطق دیدنی اطراف شهر خودمان دیدن کنیم.

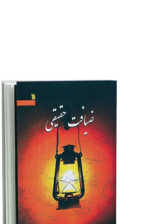
به این ترتیب هم از فیض روزه‌داری بهره می‌بریم و هم از گردشگری و تفریح و دید و بازدید لذت خواهیم برد.

ما عادت شده تا صحبت از مسافرت می‌شود گمان می‌کنیم حتما باید ماشین روشن کنیم و به شهرهای شمالی، جنوبی، کیش و دریا... و در کل به جایی دور سفر کنیم. بهتر است در این ایام عصرها همراه با چند خانواده از دوستان و اقوام جمع شویم و از مناطق دیدنی اطراف شهر خودمان دیدن کنیم.

به این ترتیب هم از فیض روزه‌داری بهره می‌بریم و هم از گردشگری و تفریح و دید و بازدید لذت خواهیم برد.

از رمضان بیشتر بدانیم

کتاب «از رمضان بیشتر بدانیم» به قلم «حسین پورشریف» نوشته شده که در آن ۴۰ پرسش و پاسخ درباره ماه رمضان براساس کتاب «ماه‌خدا» عرضه شده است. در تودین کتاب «از رمضان بیشتر بدانیم» سعی شده است که پرسش‌ها و پاسخ‌ها از سویی، از نظر موضوع و شیوه نگارش، جوانانه و برای عموم مردم نوشته‌شود تا رضایت خاطر آنها جلب شود و از سوی دیگر، مفید و کاربردی باشد. همچنین تلاش شده تا در حد توان، مطالب در کمترین حجم ممکن ارائه شود و از زیاده‌نویسی و پرگویی خودداری شود.

ضیافت حقیقی

کتاب «ضیافت حقیقی» مجموعه ۱۱ سخنرانی محمد شجاعی درباره ماه مبارک رمضان وروزه است که در دهه ۶۰ ایراد کرده‌اند. کتاب حاضر شامل مباحثی از جمله ضیافت خداوند، اعمال و آداب رفتاری، روزه حقیقی، مباحث معرفتی مربوط به روزه، شش‌ریط روزه صحیح و راه‌های درک این توفیق است. ضیافت حقیقی در ۱۱ بخش تدوین شده که عنوان برخی از بخش‌ها عبارتند از: معنای عبودیت، صدق در اعمال، شرایط روزه صحیح، ظاهر و باطن روزه و روزه‌داری خواص.

دریچه

سال خوب از رمضان خوب

پای صحبت‌های

حجت‌الاسلام مسعود عالی

حجت‌الاسلام مسعود عالی در خصوص افضل اعمال در ماه مبارک رمضان می‌گوید: «میرالمومنین از پیامبر پرسیدند افضل اعمال در ماه مبارک رمضان چیست؟ ایشان فرمودند گناه نکنید. حتی گاهی اوقات دوستان از ما می‌پرسند چه عملی باعث می‌شود برخی افراد به‌مراتب بالا برسند؟ بارها در سخنرانی‌ها عرض کردم و مجدداً اینجا برای خوانندگان این روزنامه تکرار می‌کنم که برادر عزیز! خواهر عزیز! نپرس چه بکنیم بپرس چه نکنیم و این نکته مهمی است. ما کارهای خوب در زندگی بسیار انجام می‌دهیم برای مثال در همین ماه رمضان، پیامبر فرمودند نفس کشیدن و حتی خوابیدن ذکر است و ثواب دارد. ختم یک آیه قرآن در این‌ماه به اندازه ختم کامل قرآن ثواب دارد. یک رکعت نماز به اندازه ۷۰ رکعت نماز در غیر از ماه رمضان ثواب دارد. خوب سؤال می‌شود در این شرایط پس ما کارهای خوب بسیار انجام داده‌ایم چرا به‌مراتب بالا نمی‌رسیم. در جواب باید بگویم بله کارهای خوب کردیم اما خرابکاری هم داشتیم. کارهایی که نباید انجام می‌دادیم انجام دادیم و آن اعمال، کارهای خوب ما را از بین بردند.»

او ادامه می‌دهد: «نکته دیگر درباره شب اول ماه رمضان آنست که روایت شده خداوند گناهان مومنی را که می‌خواهد روزه بگیرد همان شب اول ماه مبارک می‌بخشد. وقتی شب اول بخشیده شدید بعدش ارتقا پیدا می‌کنید. تسمان در‌های جهنم بسته و تمام در‌های بهشت باز می‌شود.»

امسال تقارن زیبایی بهار طبیعت و بهار قرآن را باید به فال نیک بگیریم و خودمان را آماده کنیم تا بیشترین بهره را از این‌ماه ببریم. باید به‌گونه‌ای از این‌ماه استفاده کنیم و متحول شویم که دعای تحویل سال از همیشه زودتر مبارک‌رمضان به نقطه‌ای در جنوب ایران سفر می‌کنند. در این سفر علاوه بر مهربانی و مهمان‌نوازی مردم تجربه رمضان خود و رفتارمان را بررسی کردیم سبکی و پاک‌ی را حس کنیم.

حجت‌الاسلام عالی هم در این زمینه به نکته و حدیث جالبی اشاره دارند که بد نیست آن را مرور کنیم: «امام صادق (ع) در روایتی فرمودند: مساه رمضان اول سال است. اگر کسی ماه رمضان سالم باشد سالتش سالم است. اول این سؤال مطرح است که‌ماه رمضان اول سال قمری نیست و‌ماه محرم اول سال قمری است. به چه جهت امام صادق فرمودند اول سال است؟ مرحوم سیدبن طاووس تفسیر بسیار زیبایی کردند و فرمودند روی این جهت که ماه رمضان اول سال عبادی و اول سال بندگی است. همچنین اول سال به حسب افراد فرق می‌کند. اول سال دانش‌آموزان مهر است اما اول سال بندگی و کسی که می‌خواهد قدم‌های بلندی به سمت خداوند بردارد‌ماه رمضان است. که اگر این‌ماه را درست وارد شویم سالتش سال خوبی خواهد بود. سالی که نکوست از همین بهارش که اولش است پیداست.»

روزنه

عظمت ماه رمضان در نظر آیت‌الله بروجردی

حجت‌الاسلام میثم علی پناه در یکی از سخنرانی‌های خود در خصوص ماه رمضان و حال عبادت می‌گوید: مساه مبارک رمضان ماه فیض بردن است. ماه انتفاع است ماه بهره‌مندی است. خدا هم در ماه رمضان شرایطی را فراهم کرده است که همه فیض ببرند؛ همه منتفع شوند ولو اینکه بنده‌ای تالیق و ناقابل باشد. اما زمانی که در فرصت و موقعیت توراتی ماه مبارک رمضان قرار می‌گیرد، حضرت حق برنامه‌ای چیده تا او هم منتفع شود.

در حالات مرجع عالی مقام تشیع مرحوم آیت‌الله بروجردی (ره) نقل می‌کنند که مرحوم آیت‌الله بروجردی از یک سال قبل از حلول ماه مبارک رمضان بعد از هر نماز واجب سر به سجده می‌گذاشت و عرض می‌کرد خدایا توفیق بهره‌برداری از فیوضات و بسرکات ماه مبارک رمضان را به سید حسین بروجردی عنایت کن. خدایا به سید حسین بروجردی عنایت کن تا بتواند از برکات شب‌های قدر مستفیض شود. حالا یک سال مانده است به ماه مبارک رمضان!

اما ایشان از الان دغدغه دارد معلوم می‌شود برکات و فیوضات ماه مبارک رمضان با مایقی برکات و فیوضات قابل مقایسه نیست. ببینید این وداعی که امام سجاد علیه‌السلام با ماه مبارک رمضان کرده است. حضرت در یکی از فرآز‌های نورانی این وداع می‌فرماید: «سلام بر تو ماهی که نیامده مشتاق هستم و نرفته دل‌تنگت هستم.»! خدا و کیلی ما هم اینجوری هستیم؟ یعنی ما هم قبل از حلول ماه مبارک رمضان دل‌تنگ ماه مبارک رمضان هستیم یا نه؟ تا می‌گویند ماه رمضان دارد می‌آید می‌گویم: او‌اوه باحضرت عباس. در روز شش‌زده، هفده ساعت باید چیزی بخورید نه چیزی بیاشامید و نرفته دل‌تنگ ماه رمضان هستیم! از خدامان هست که زودتر تمام شوند و بروند و من هم خلاص بشوم! علتن این است که من دریافتی از ماه مبارک رمضان ندارم.